

פרוטוקול לעקירת גפנים

(כתלות בסיבת העקירה וביעוד השטח המתפנה)

תרצה זהבי, מדריכת גידול והגנת הצומח בגפן, אגף ענפי צומח, שה"מ;

tirzahav@shaham.moag.gov.il

לעתים נאלצים המגדלים לעקור גפנים בודדות או את הכרם כולו מסיבות שונות כמו נגיעות במחלות העלולות להתפשט לגפנים שכנות, הזדקנות או התנוונות ופגיעה ברווחיות כתוצאה מירידה באיכות היבול או בכמותו.

טבלה 1. הסיבות האפשריות לעקירה

חלקה/גפנים בודדות	סיבת העקירה	גורם	תכנון עתידי לשטח	הערות
חלקה שלמה	חוסר רווחיות	הזדקנות/התנוונות	כרם	ללא נגיעות משמעותיות במחלות
	ירידה באיכות היבול או כמותו	נגיעות במחלות	כרם	
גפנים בודדות בחלקה	גפן חולה (חשש מהפצה)	וירוס/קסיללה	חלקה נשאת	

במפורט להלן נתמקד בעקירת גפנים הנגועות בוירוס קיפול העלים או בקסיללה. הטיפולים המצוינים אינם רלוונטיים לכרמים בריאים, הנעקרים בשל חוסר רווחיותם, או לשטחים שבהם לא מתוכננת נטיעה מחודשת של כרם (שנטוע). לגבי שטחים המתוכננים לשינטוע יפורטו שתי אפשרויות: הגמעה דרך מערכת הטפטוף או מריחה על הגדמים. ההגמעה מתאימה רק לטיפול בחלקה שלמה, בעוד שחיתוך ומריחה יתאימו הן לחלקה שלמה והן לגפנים בודדות בחלקה נשאת.

א. קטילה של חלקה שלמה באמצעות הגמעה במתאם סודיום (אדיגן סופר או מתמור)

חשוב! שימו לב כי החומר מתאם סודיום אינו מורשה לשימוש בגפן, אולם אנו מציינים אותו מתוך הנחה שהחלקה הנעקרת, גם אם תינטע מחדש, לא תיבצר בשנתיים שלאחר היישום. אין חשש לשאריות בחלקה שתינטע בעתיד, שכן החומר מתפרק במהירות.

אופן השימוש:

התכשיר נדיף ביותר, אך אינו יעיל בטמפרטורות נמוכות. לפיכך, אין ליישם כשטמפרטורת הקרקע נמוכה מ-18 מעלות צלזיוס או גבוהה מ-30 מ"צ.

המינון: 22 ליטר תכשיר לדונם.

ההגמעה בנפח מים גדול - לפחות 20 קוב לדונם כדי להגיע לכל מערכת השורשים.

הגמעה ממושכת תיעשה כך: הרטבה בכחמישה קוב מים לדונם; הגמעת התכשיר באמצעות כ-12 קוב לדונם, ושוב שטיפה במים בכ-3 קוב נוספים לדונם. ההגמעה הארוכה מחייבת למהול את התכשיר במים לפני הזרקתו למערכת.

יש לוודא שאין אפשרות של זליגת חומר לחלקות שאינן מיועדות לעקירה (מומלץ לנתק פיזית צינורות מחלקים אחרים מראש המערכת).

מהיבט הגידול

החומר פועל לאחר שנקלט במערכת השורשים. אם מערכת השורשים עמוקה מאוד, בגלל שהשקיית הכרם הנעקר הייתה מעטה, ייתכן שהתכשיר לא ייקלט בגפנים, לא ישפיע עליהן ולא יניב את התוצאות הרצויות. במקרה שיש עצים (בר או נטועים) בסמוך לחלקה, אשר ייתכן כי שלחו אליה שורשים, הם עלולים להיפגע מיישום התכשיר.

תמונה 1: גפן קיצונית שלא נפגעה מחומר שיושם בטפטוף, כנראה משום שחלק ממערכת השורשים שלה מרוחקת מהשורה (בעקבות השקיה מעטה של הכרם)

יש להמתין יותר מחודש בין יישום התכשיר לעקירת הגפנים, כדי להבטיח קטילה מקסימלית של מערכת השורשים.

מומלץ לבצע את העקירה באמצעות מחפרון או במשיכה, כדי לסלק גם חלק ניכר ממערכת השורשים.

ב. קטילה של גפנים (בודדות או חלקה שלמה) על ידי חיתוך ומריחה של גדם ב- Triclopyr (גרלון או טריבל)

אופן השימוש ב- Triclopyr (טריקלופיר)

התכשיר יימהל בסולר בריכוז של 4% (4 ליטרים תכשיר ב- 96 ליטר סולר). הגפנים ייחתכו מעט מעל גובה פני הקרקע (עד 15 ס"מ), כדי שניתן יהיה לאתרן בקלות במהלך העקירה ולהשתמש בגדם כנקודת אחיזה, אם עוקרים במשיכה. בנוסף לחיתוך, יש לחרוץ בגדם חריצים, כמתואר בתמונה 2, כדי להגדיל את שטח הפנים ואת כמות החומר הנקלטת. את התכשיר המהול נמרח על פני הגדם בכמות נדיבה.

תמונה 2: חיתוך והכנה ליישום טריקלופיר או גלייפוסט

מהיבט הגידול

בניסויים שנערכו בנושא נמצא כי העיתוי האופטימלי לקטילה הוא האביב המוקדם (כשהשריגים באורך של כ- 30 ס"מ), אך בשטח התקבלו תוצאות טובות מהשימוש בתכשיר גם במועדים אחרים. גם כשנוקטים בשיטה זו, מומלץ להמתין פרק זמן בין יישום התכשיר לעקירה עצמה. שיטת קטילה זו מתאימה הן לעקירה של גפנים בודדות בתוך שטח קיים והן לעקירה של שטח שלם.

ג. חיתוך ומריחת הגדם בגלייפוסט (ראונדאפ ותואמיו)

אופן השימוש בגלייפוסט

התכשיר יימהל במים עד לריכוז של 10%-20%. אופן היישום והעיתוי - כמתואר בסעיף ב' שלעיל העוסק בטריקלופיר (גרלון או טריבל).

מהיבט הגידול

במקרה שלגפן הנעקרת יש "חזירים" (סורים), הפורצים סמוך לפני הקרקע, יש לחתוך ולמרוח גם אותם. גם בשיטה זו מומלץ לחכות כחודש בין יישום חומר ההדברה לעקירה עצמה. אם נראית התחדשות של הנוף לאחר העקירה (בכל אחת מהשיטות המפורטות לעיל) יש לרססו בגלייפוסט בריכוז של 2%-3%. כאשר הריסוס מופנה כלפי גפנים בודדות בתוך כרם קיים, יש לפעול במשנה זהירות ולרסס בטיפות גדולות עם מגן סביב פומית הריסוס.

האמור לעיל הינו בגדר עצה מקצועית בלבד ואינו מהווה חוות דעת מומחה לצורך הצגה כראיה בהליך משפטי. על מקבל העצה לנהוג מנהג זהירות, ושימוש או הסתמכות על המידע המופיע לעיל הינו באחריות מקבל העצה בלבד. אין להעתיק, להפיץ או להשתמש במסמך זה או בחלקים ממנו לצורך הליך משפטי כלשהו, ללא אישור מראש ובכתב של החתומים.

עריכה לשונית: עדי סלוניקו; גרפיקה: לובה קמנצקי